

Tampereen kaupungin ohjeistus sähköisten potkulautojen operoinnille

Tampereen kaupungin strategiset tavoitteet ohjaavat kehittämään liikennettä vähäpäästöisempään suuntaan. Tampereen kaupunkistrategiassa 2030 esitetään, että kaupunki kehittää älyliikennettä, liikkumisen uusia palveluja ja toimivia matkaketjuja, ja että yrityksille luodaan edellytyksiä ja kehitysalustoja uusien palvelujen luomiseksi. Uutta teknologiaa hyödyntämällä parannetaan palvelujen saavutettavuutta, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Sähköpotkulaudat ovat viimeisten vuosien aikana saavuttaneet eurooppalaisissa kaupungeissa suosiota etenkin lyhyillä matkoilla jalankulkua tukemassa. Sähköpotkulautojen vuokraustoiminta on laajentunut ja kansainvälistynyt, ja markkinoilla toimii jo useita merkittäviä toimijoita, jotka tavoittelevat kasvua yhä uusista kaupungeista. Tampereen kaupunki on saanut yhteydenottoja kansainvälisiltä yrityksiltä, jotka ovat esittäneet kiinnostuksensa käynnistää sähköpotkulautojen vuokraustoiminta Tampereella nopeallakin aikataululla. Toimijat ovat pyytäneet kaupunkia määrittelemään toiminnan pelisäännöt ja esittämään mahdolliset rajoitteet esim. potkulautojen pysäköintiä varten.

Sähköpotkulautojen oikea paikka liikenneympäristössä on Suomen lain mukaan pyörävyöllä aina silloin, kun liikutaan kävelynopeutta suurempaa vauhtia, ja niiden käyttäjien on noudatettava pyöräilijöiden liikennesääntöjä. Sähköpotkulautojen suurin sallittu nopeus on 25 km/h. Yli 15 km/h kulkevat sähköpotkulaudat on varustettava äänimerkinantolaitteella, vähintään etuvalolla ja heijastimilla.

Tässä ohjeessa 'operaattorilla' tarkoitetaan toimijaa, jonka vastuulla on palvelun järjestäminen ja siihen kuuluvat toiminnot, kuten potkulautojen huollot, kerääminen, asiakaspalvelu jne., riippumatta siitä onko operaattorilla käytössä alihankkijoita. Operaattori vastaa siitä, että kaupungin operaattorilta edellyttämät asiat toteutuvat riippumatta siitä, kuka palvelun tai sen osa-alueen tosiasiaassa tuottaa.

Operaattorin tulee noudattaa Suomessa voimassaolevia lakeja ja asetuksia. Tähän ohjeeseen on koottu periaatteita sekä pelisääntöjä, joita kaupunki edellyttää operaattorin Tampereella noudattavan.

1 Yhteistyö

Tampere haluaa edistää uusien liikkumisen palveluiden käynnistymistä alueelleen ja haluaa olla aktiivisessa yhteistyössä kaupunkiin tulevien potkulautoperaattoreiden kanssa. Toimintaa käynnistettäessä tulee järjestää tarvittava määrä neuvotteluita kaupungin ja operaattorin välillä, joissa sovitaan yhteistyön käytännöt ja pelisäännöt.

Operaattorin tulee pitää kaupunki ajan tasalla palvelunsa suhteen. Tampereen kaupungilla ja operaattorilla tulee olla vähintään kerran vuodessa ennen operointikauden alkamista yhteistyöpalaveri, jossa sovitaan operointiin liittyviä käytännön asioita ja jossa käydään läpi edellisen kauden kokemukset, sekä tarvittaessa sovitaan yhteisesti kehityskohteista.

2 Toiminta-alue, pysäköinti ja tekniset rajoitukset

Tampereen kaupungilla ei ole rajoituksia potkulautojen toiminta-alueeseen. Toimintaa käynnistettäessä kaupunki voi antaa näkemyksensä sopivasta toiminta-alueesta, mutta operaattori voi valita toiminta-alueensa myös itsenäisesti. Operaattorin tulee kertoa toiminta-alueensa sekä alueelle tuotavien potkulautojen määrä kaupungille ennen toiminnan aloittamista. Operaattorin on myös kuvattava jatkosuunnitelmansa toiminnan mahdolliselle laajentamiselle.

Potkulautaa ei saa pysäköidä ajoneuvoliikenteen väylälle eikä esim. torille, jalkakäytävälle tai pyörätielle siten, että pysäköinti voi haitata muuta liikkumista ja liikennettä. Liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden, katuympäristön esteettömyyden ja siisteyden vuoksi Tampereen kaupunki on määrittänyt alueita, joilla potkulautojen pysäköinti on kielletty. Operaattorin tulee varmistaa, että käyttäjiä ohjeistetaan selkeästi pysäköintikieltoalueista. Lisäksi operaattorin tulee kehittää tekninen ratkaisu tai hinnoittelun kautta varmistaa, että käyttäjää ohjataan välttämään pysäköintiä kielletyillä alueilla. Operaattorin on sitouduttava päivittämään ohjeitaan ja taustajärjestelmiään viimeisimmällä voimassa olevalla versiolla rajoitusalueista. Kaupunki toimittaa rajoitusalueet paikkatietomuodossa operaattorille.

Erillisistä potkulautojen pysäköintiin tarkoitetuista telineiden sijoittamisesta kaupungin hallinnassa oleville alueille voidaan sopia yhdessä operaattorin kanssa ja tarvittaessa laaditaan maanvuokraussopimukset. Mahdollisista telineiden hankinta-, ylläpito- ym. kustannuksista vastaa operaattori.

Sähköisten potkulautojen suurin sallittu nopeus Tampereella on Suomen lain mukaisesti 25 km/h, jolloin potkulaudalla on ajettava pyörätiellä tai ajoradalla. Väärinkäytösten hillitsemiseksi operaattorin on kehitettävä tekninen ratkaisu, jolla voidaan rajoittaa potkulautojen nopeus maksimissaan 10 kilometriin tunnissa ajo kävelykaduilla, jalkakäytävillä, toreilla tai muilla vastaavilla alueilla. Kielletyt pysäköintialueet sekä nopeusrajoitetut alueet on esitetty tämän ohjeen liitteenä.

3 Palvelun hallinta

3.1 Palvelun laatu

Tampereella toimivien potkulautaoperattoreiden palvelun laadun tulee tukea kaupunkistrategian tavoitteita kestävästä liikkumisesta edistämiseksi. Operaattorin palvelun laatu tulee olla sellaista, että se parantaa potkulautailun imagoa ja että palvelu houkuttelee asukkaita käyttämään potkulautoja. Operaattorin ja heidän asiakkaidensa täytyy noudattaa Ajoneuvolain mukaisia potkulautoja ja sen käyttöä koskevia liikennesääntöjä, sekä huomioida muiden liikkujien turvallisuus ja viihtyvyys kaduilla, pyöräväylillä, jalkakäytävillä, kävelykaduilla ja muussa julkisessa tilassa.

Tampereella operoivien toimijoiden on pyydettäessä toimitettava todistus yrityksen maksukykyisyydestä sekä toiminnan tarvitsemista vakuutuksista.

3.2 Palautteen käsittely

Operaattorin tulee varata riittävät palautekäsittelykanavat ja -henkilöstö. Operaattorin on tarjottava ylläpidettävät ja toimivat suomenkieliset internet-sivut tai mobiilisovellus, josta löytyy tarvittavat asiakaspalvelun yhteystiedot ja vastauksia käyttäjien usein esittämiin kysymyksiin.

Potkulautojen siirtotarpeita ja muita mahdollisia ongelmatilanteita varten on operaattorilla oltava suomalainen puhelinnumero tai online-/mobiilipalautekanava.

Vähintään operaattorin nimi on oltava selkeästi merkitty jokaiseen potkulautaan. Myös operaattorin yhteystietojen löytyminen potkulaudoista on toivottavaa.

Operaattori voi aloittaa toiminnan tarjoamalla palvelun ainoastaan englannin kielellä, mutta suomenkielinen asiakaspalvelu sekä internet-sivut tai mobiilisovellus on otettava käyttöön kolmen (3) kuukauden sisällä palvelun käyttöönotosta.

3.3 Potkulautojen siirtäminen

Operaattorilla tulee olla riittävästi henkilöstöä, kalustoa ja varastointitilaa potkulautojen säilytystä ja huoltoa varten. Pysäköidyt potkulaudat eivät saa aiheuttaa vaaraa tai vaikeuttaa muuta liikkumista alueella, ja operaattorin on reagoitava mahdollisimman nopeasti siirtämällä potkulaudat turvallisempaan paikkaan, jos niistä aiheutuu vaaraa tai merkittävää haittaa. Tämä edellyttää sen, että operaattorin on seurattava vähintään päivittäin pysäköityjen potkulautojen sijaintia ja että operaattorilla on käytössä toimiva palautekanava.

Potkulautojen siirtotarve voi syntyä mm. seuraavissa tapauksissa:

- Jos potkulaudan pysäköinnistä aiheutuu haittaa esim. liikkumiselle, logistiikalle tai kunnossapidolle.
- Jos potkulautojen kasautuminen estää alueiden normaalin käytön.
- Jos potkulauta on päätynt jostain syystä toiminta-alueen ulkopuolelle.
- Jos potkulauta on rikkiäinen, on operaattorin siirrettävä se korjattavaksi kahden (2) vrk:n kuluessa vian ilmoittamisesta tai havaitsemisesta.
- Yleiset alueet eivät ole potkulautojen pitkäaikaista säilytystä varten. Tarvittaessa potkulaudat, jotka ovat olleet pitkään käyttämättöminä ja voidaan katsoa hylätyksi, voidaan siirtää kaupungin välivarastoon. Kaupungilla on tiettyjen edellytysten täyttyessä oikeus kerätä ja siirtää potkulautoja ja tietyissä tapauksissa siirto- ja varastointikustannukset voidaan periä potkulautojen omistajalta.

4 Välineet

Potkulaudoilla tulee olla selkeä omistaja, joka vastaa potkulaudoista.

Potkulautojen tulee olla laadukkaita ja voimassaolevien asetusten sekä säännösten mukaisia. Tärkeimmät säädökset ovat EN 17128 standardi (luonnos) ja Tieliikennelaki. Operaattorin vastuulla on varmistaa, että potkulaudat täyttävät edellä mainitut vaatimukset.

Potkulautojen tulee olla vastuullisesti tuotettuja ja niiden elinkaari käyttöönotosta käytöstä poistoon asti on oltava kuvattu ja mietitty vastuullisesti.

Operaattorilla pitää olla ennen toiminnan käynnistymistä valmiina huolto- ja palvelujärjestelmä, jolla varmistetaan potkulautojen jatkuva säilyminen laillisessa ja asianmukaisessa kunnossa. Operaattorin tulee kuvata, miten huolto aiotaan järjestää ja kuka siitä vastaa.

Operaattori vastaa potkulautojen turvallisuudesta ja siitä, että ne ovat käyttökunnossa, ehjiä ja turvallisia käyttää. Operaattori vastaa myös siitä, että käytössä on riittävä määrä huoltohenkilöstöä ylläpitämään potkulaudat ajokuntoisina. Operaattori vastaa toiminnan tarvitsemista vakuutuksista ja kertoo niistä myös käyttäjille.

5 Käyttäjän opastaminen

Operaattorin tulee opastaa käyttäjää hyviin ajo- ja pysäköintitapoihin ja kertoa järjestelmän toiminta-alueesta (geo-fence) sekä kaupungin rajoitetuista ja kielletyistä ajo- ja pysäköintialueista. Lisäksi operaattorin tulee opastaa yleisesti käyttäjää potkulautojen käytön osalta. Operaattorin tulee lisäksi suositella käyttäjilleen kypärän käyttöä.

Ohjeistaminen pitää tapahtua vähintään asiakkaan liittyessä palvelun käyttäjäksi.

6 Data ja rajapinnat

Kaupunki on avannut ja avaa jatkuvasti lisää omistamaansa dataa, toimintaansa, kehityshankkeitaan ja haasteitaan yrityksille ja yhteisöille uusien liiketoimintamahdollisuuksien synnyttämiseksi. Tampere on älykäs datan tuottaja ja datasta syntyvien innovaatioiden mahdollistaja. Koko kaupunki toimii uusien ratkaisujen kokeilu- ja kehitysalustana. Kaupunki luovuttaa avoimen rajapinnan kautta liikkumiseen liittyvää tietoa kaikkien hyödynnettäväksi (esim. pyöräreitit, pyöräilijämäärätiedot ja yleisillä alueilla olevat pyöräpysäköintipaikat). Kaupunki on valmis antamaan operaattorille asiantuntija-apua datan hyödyntämisessä.

Operaattorin toivotaan luovuttavan anonymisoitua dataa ensisijaisesti avoimena julkiseen käyttöön, mutta vähintään kaupungin viranomaiskäyttöön suunnittelun ja liikkumisen palveluiden edistämiseksi. Mahdollisuus anonymisoidun raakadatan tarjoamiseksi katsotaan myös tärkeäksi. Kaikki käyttäjiin liittyvä henkilökohtainen data pitää suojata ja prosessoida vallitsevan kansallisen ja EU-lainsäädännön mukaisesti.

Tampereen kaupunkistrategiassa yhtenä tavoitteena ollaan edistämässä MaaS:n (Mobility as a Service) toiminnan käynnistymistä, ja siihen liittyen toivotaan mahdollisuutta potkulautajärjestelmän MaaS-kytkentään avointen rajapintojen kautta. Rajapintojen määrittely on vielä kesken.

Merkittävimmät toimintaa koskevat kansalliset lait ja asetukset:

- Tieliikennelaki
- Ajoneuvolaki
- Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä

LIITE: Potkulautoja koskevat rajoitukset kartalla

